

AF DABÍ HALLDÓRSSON, cand. mag. i international virksomhedskommunikation

KRONIKKEN

Hjælp, jeg er islænding

Hvis du blev lukket inde i en isolationscelle, hvad ville du så savne allermost? Venner! Men vær sikker på, at dine venner ikke i nær så høj grad tørster efter dit venskab. Sådan er forholdet mellem islændinge og danskere - set fra en kælk på vej ned.

I mine teenageår sagde mor altid til mig, at livet var en lang og stejl kælkebakke. Det var fristende og nemt at sætte sig på sin kælk og rutsje ned ad den, men i så fald nåede man aldrig toppen af bakken. Ih, sikken rutsjetur vi islændinge har fået os de sidste år! Opkøb efter opkøb efter opkøb.

Jeg må beklageligvis tilstå, at jeg også lod mig rive med. Når den ene forsidenyhed ramte den anden om den islandske erhvervsinvasion i Danmark, smed jeg også min kælk på sneen og begyndte at glide ned. Og i kølvandet på at det ene danske nationalsymbol efter det andet faldt på islandske hænder, blev bakken stejlere og ekstasens højere. Og jeg tænkte, at så kan de danskere lære det. Ni års bokællesskab med min danske kone i Danmark har udfordret min nationale identitet. Og da har man det med at klamre sig til det sikre og kendte.

Denne form for erobringstogt gav rygvind til min nationale stolthed. Og national stolthed er omintrent den eneste sportsgren, en mikronation på størrelse med Århus kan præstere internationalt.

Men hvorfor havde min stolthed så hårdt brug for rygvind? Svaret skal på en måde findes i danskernes syn på Island og islændinge. Men i endnu højere grad skal svaret findes i en historisk indbildning - som smitter af på islændingenes forventning til danskernes syn på os. En forventning som baseres på indbildning om et ægte, gensidigt venskab.

Kender du det, når du hilser lidt for begejstret på en gammel ven, du ikke har set i 15 år? En, som vel at mærke ikke gengælder din begejstring. Eller dét, der er endnu værre, når du hilser på en, som åbenlyst ikke erindrer dit ansigt og bare fortsætter lige forbi dig?

Lad mig lige friske op på din geografiske viden. Island ligger midt ude i ingenting, mellem Atlanterhavet og Atlanterhavet, syd for polarcirklen og lige nord for det, der kan betragtes som nogenlunde beboeligt for mennesker.

Hvis du blev lukket inde i en isolationscelle, hvad ville du så savne allermost? Venner! Men vær sikker på, at dine venner ikke i nær så høj grad tørster efter dit venskab.

Island møder du dansk i folkeskolen, Kim Larsen i radioen, reportage fra Christiansborg i nyhederne og Rejseholdet i søndags TV'et. Sker der en forbyrdelse i Horsens, rapporteres der om det i de islandske dagblade. Trænger vi islændinge til et klap på skulderen eller til at kritisere vores samfundsforhold eller nationale sjæl, sammenligner vi os flukks med nationale sjæl, sammenligner vi til København. Der går såmænd seks propfyldte fly hver eneste dag fra Island til København og hjem igen. Og flere hundrede islandske studerende vælger hvert år at tage til Danmark for at videreuddanne sig.

Danmark og dansk kultur er yderst synlig og nærværende i de islandske hjem. Danskerne har derfor en særlig plads i de islandske hjerter.

Hvilke andre mulige venner har vi? Norge. Sverige. Ja, men det er alene i kraft af det nordiske sammenhold. Island var ikke en del af disse to kongeriger i et halvt årtusind, eller indtil 1944. Nordmændene har ingen Kim Larsen og tilbyder du en islænding at vælge mellem svensk Pripps og dansk Tuborg, tør jeg vædde Pippi Langstrømpes røtterhaler på valget.

Så er der Færøerne og Grønland. Ja, muligvis. Men prøver du at spille sej over for de store drenge, nytter det altså ikke noget at blive snuppet i at

Så er der Færøerne og Grønland. Ja muligvis. Men prøver du at spille sej over for de store drenge, nytter det altså ikke noget at blive snuppet i at spise sodavandsis sammen med en af deres lillebrødre, vel?

Nej, vi islændinge føler ofte, at vi er lidt ene og alene i verden. Men det har vi svært ved at indse. Fuldstændig ligesom skolens sære snegl bilder sig ind, at han har mange venner - de er altid bare optaget af noget andet. Så taler vi venner i islandsk sammenhæng, taler vi Danmark.

Og som med rigtige venner forventer vi en vis kærlig gengældelse. Denne venskabelige forståelse, venner nu engang yder for hinanden. Den kammeratlige omgangstone, som i gode venskaber lader sig gøre på grund af fælles oplevelser. Gentle både fjollerier og svære tider. Den broderlige omsorg, når noget går galt og solidariteten, når truslen udefra melder sig.

Men hvordan viser det gengældte venskab sig så i det danske samfund? Har der været ret præsidentvalg i Island, bliver det omtalt på knap fem linjer i dagbladene. Har der været et jordskælv eller vulkanudbrud, ti linjer! Og ser du vejrudsigten på TV2 og DR1, kan du skimte Island bag kanalens logo oppe i venstre hjørne. Spørgsmål om 'hvordan lander man flyvemaskinerne på isen?', 'har man ø i Island?' og 'hvilke sprog taler man i Island?' har undertegnede brugt oceaner af tid på at svare de såkaldte venner.

Island blev opdaget og bebygget af nordmænd midt i vikingetiden. Socialt og politisk var Norge altid Islands nærmeste ven og skatten blev betalt til den norske konge. Men for cirka 600 år siden skete der noget. Det norske kongerige blev - af feretile årsager - indlemmet i det danske kongerige. Island fulgte med, lidt ligesom når der skulle vælges fodboldhold i skolegården. Det ene hold fik den bedste, så fik det andet hold den næstbedste - og så den dårligste også.

For 200 år siden måtte Danmark overrække Norge til Sverige. Og alt imens det storpolitiske spil og

diplomati udspillede sig i Europa og Skandinavien, med navne som Napoleon og Preussen på kreditlisten, skete der imidlertid ingenting for Island. Og dette ingenting betød jo, at ingenting skete. Så mens Norge blev til Sverige, forblev Island Danmark! Den norske navlestreng blev kappet over og syet til den danske krop.

Og lige siden har vi islændinge set Danmark som vores nærmeste ven. Ikke omvendt. Når vi skal gøre juleindkøb, tager vi til København. Ikke Oslo. Skal vi opkøbe virksomheder, gør vi det i Danmark. Ikke Norge. Skal vi kysse med udenlandske kvinder, vælger vi danske. Ikke norske. Alt pga. en indbildning om, at vi islændinge jo har relationer til Danmark.

Den indbildning har vi, selv om vi også får at vide, at danskerne egentlig ikke behandlede os specielt godt i de ældgamle dage. Den frugt, der var blevet for gammel og danskerne ikke mere ville sætte tænderne i, blev f.eks. lastet ombord på et skib og sejlet til Island. Islændinge måtte ikke handle med andre lande end Danmark og så fremdeles.

Ja, jeg nød den kælkebakke og til sidst susede jeg bare nedad. Det føltes som hævn over for en storebror, der til sidst viste sig kun at være en halvbror. En storebror, som altid har været dig overlegen og aldrig har vist dig den samme interesse, som du har vist ham. En hævn for 0-6 nederlaget i fodbold for otte år siden, 2-14 nederlaget for tredivede år siden og jeres stjerneskuksbrødre.

Ved foden af kælkebakken blev suset forstærket endnu en gang. For lige inden skæbnen erstattede min kælk med vandrestave og slidte sko, fik jeg et ekstra vindstød i ryggen - sølv i herrehåndbold ved De Olympiske Lege! Hævnen og den nationale stolthed fik en kasse Tuborg og en ordentlig omgang rejsning. Nu tager tømmere mændene til, og lur mig, om ikke de varer, indtil de bliver erstattet med et douze point fra storebror til foråret!

TEGNING: LARS ANDERSEN

